

Приказ

## О саборским беседама и беседницима Бошка Сувајџића

*Беседе и беседници (2008–2023)*, Приредио Бошко Сувајџић. Лозница: Центар за културу „Вук Караџић“, 2023, 302 стр.



Петог предсаборског дана деведесетог, јубиларног Вуковог сабора, у легату Миће Поповића у Лозници представљена је монографија коју је приредио проф. др Бошко Сувајџић – *Беседе и беседници (2008–2023)*. Ова обимна монографија, објављена у издању Центра за културу „Вук Караџић“ из Лознице, квалитетно опремљена, великог формата, на 302 стране, плод је дугог и упорног рада приређивача на прикупљању, систематизацији и проучавању беседа, докумената, фотографија и текстова о Вуковим саборима.

Будући да професор Сувајџић није само посматрач или посетилац него и директни учесник, организатор многобројних саборских програма и један од беседника на Вуковом сабору, несумњиво је најпозванији да говори о овој теми. Стога објављивање овог дела има вишеструк значај како за стручну јавност и људе који се баве историјом Вукових сабора тако и за све љубитеље наше најстарије културне манифестације.

### О садржају монографије

Књига професора Сувајџића састоји се од пет поглавља под следећим насловима: „Времплов Вукових сабора“, „Саборске беседе 2008–2023“, „Фотогалерија Вукових сабора 2008–2023“, „Програми Вукових сабора 2008–2023“ и „О овом издању“.

У „Времплову Вукових сабора“ приређивач се подједнако бави и Сабором и Вуком. Говорећи о Вуку, поред приче о преносу његових посмртних остатака у Србију, посебно се осврће на његов однос према свом завичају и родном Тршићу, истичући значај људи из непосредног окружења (првенствено породице) на формирање Вука као личности и,

још у најранијем детињству, буђења љубави и интересовања за народне песме, приче, умотворине и народну културу уопште. У делу текста који се бави Вуковим саборима, поред кратког осврта на први Сабор, описани су, такође у кратким цртама, они одржани од 2008. до 2023. године. Осим тога, приређивач се посебно бави издавачком делатношћу у оквиру Вуковог сабора, помињући најзначајније програме и издавачке пројекте лозничког Центра за културу „Вук Караџић“ у сарадњи са знаменитим научним установама, као што су Вукова задужбина, Институт за књижевност и уметност, Међународни славистички центар, Филолошки факултет и др.

У поглављу „Саборске беседе 2008–2023“ налазе се беседе са последњих петнаест Вукових сабора, које су говорили: Радован Бели Марковић (2008), Зоран Хамовић (2009), Небојша Брадић (2010), Ангела Рихтер (2011), Ранко Рисојевић (2012), Душан Ковачевић (2013), Драган Станић (2014), Бошко Сувајџић (2015), Светислав Божић (2016), Александар Вучић (2017), Вељко Брборић (2018), Емир Кустурица (2019), Јанко Вујиновић (2020), Александар Милановић (2021) и Јован Делић (2022).

Поред целих саборских беседа, професор Сувајџић својски се потрудио да сваку беседу пропрати пригодним текстом. Један део ових текстова чине подроби извештаји о програмима Сабора, док су остали посвећени значајним годишњицама и јубилејима обележеним у оквиру Вукових сабора. Вреди истаћи да су у овом сегменту заступљени аутори из свих институција и установа који учествују у организацији саборских програма, међу којима су, између осталих: Бранко Златковић, Бошко Сувајџић, Рајна Драгићевић, Славко Вејиновић, Биљана Радичевић, Ана Чугуровић, Снежана Нешковић Симић.

У трећем поглављу – „Фотогалерија Вукових сабора 2008–2023“ видно је да се приређивач, као врсни познавалац историјата Вукових сабора, zaloжио да међу изабраним фотографијама буду заступљени сви сегменти саборских програма. Тако се међу њима могу наћи фотографије научних скупова, промоција књига, историјских, ликовних и других изложби, позоришних представа, концерата, гусларских вечери, наступа културно-уметничких друштава, скупова слависта итд.

Поглавље „Програми Вукових сабора 2008–2023“ је у потпуности документарни део монографије. Како се може схватити из наслова, овај сегмент садржи све програме од 74. до 90. Вуковог сабора, што заинтересованом читаоцу омогућава да сагледа њихову слојевитост и шароликост, али и извесне концепцијске промене за последњу деценију и по трајања манифестације.

У закључку, насловљеном „Овом издању“, помињући најзначајнија дела и ауторе који су преходили овом раду, приређивач истиче значај саборских беседа и излаже сажету концепцију своје књиге.

## О значају монографије

О Вуковом сабору, нашој најстаријој културној манифестацији, која траје деведесет година у континуитету, објављен је велик број како научних радова тако и новинских чланака и текстова. Међутим, за све време његовог постојања штампане су само две књиге које се на озбиљан начин, пратећи хронологију, баве овом темом. Ради се о делима *Вукови сабори* Слободана Ристановића и *Вукови сабори 1933–2008*. Феликса Пашића. Због тога је књига професора Сувајдића логичан и неопходан наставак ових значајних дела, који „покрива непокривени део“ од последњих петнаест Вукових сабора. Чињеница да је *Беседе и беседници (2008–2023)* тек трећа књига која се бави овом темом додатно говори о њеном значају.

Уз све специфичности ове монографије, вреди истаћи две веома важне, које је разликују од предходних. Прва је чињеница да су све саборске беседе пренете у целости, а друга да се у претпоследњем поглављу налазе сви програми Сабора које књига обрађује, што даје могућност будућим истраживачима да већину података о манифестацији у овом периоду нађу на једном месту. Осим тога, пошто су у време писања били актуелни, текстови који прате беседе, нарочито они о важним јубилејима и годишњицама, најбоље осликавају дух Сабора.

Оно што је посебно важно за све нас који учествујемо у организацији и реализацији саборских програма јесте да се професор Сувајдић потрудио да у овој монографији посебан простор да Миловану Радивојевићу, Јанку Вујиновићу, Миодрагу Матицком, људима који су, како сам каже, „уткали себе у институције Вуковог сабора“, а који више нису са нама. Ова књига представља својеврстан омаж управо њима.

На крају, рекао бих још само то да смо захваљујући преданом раду професора Сувајдића добили још једно вредно и значајно дело, које ће бити незаобилазна литература за све проучаваоце и љубитеље Вуковог сабора.

Мирослав Терзић / Miroslav Terzić

Музеј језика и писма, Тршић / Museum of Language and Script, Tršić

E-mail: terzicmiki@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0007-0888-4049>

Примљено/Received: 18. 12. 2023.  
Прихваћено/Accepted: 22. 12. 2023.